

Noninvazív lélegeztetés szerepe a neuromuszkuláris betegségek kezelésében

**Alvásdiagnosztikai és Terápiás Laboratórium
Faludi Béla
Neurológiai Klinika
PTE, Pécs**

Definíció:

**NIV: endotracheális intubálás nélküli
mechanikus ventiláció**

Formái:

Intermittáló pozitív nyomású

Intermittáló negatív nyomású

noninvazív lélegeztetés

Akut és krónikus NIV

Történeti háttér:

- 1838, John Dalziel:
- tartály
  - negatív nyomású lélegeztetés
  - mechanikus működtetés
  - nem terjedt el

Új korszak – elektromosság elterjedése

- 1928, Philip Drinker:
- vastüdő
  - tökéletesítés: 1931, Emerson
  - kisebb méret, halkabb, egyszerűbb, olcsóbb
  - a 60-as évekig főként ezt használták

Egyéb megoldások:

1876, von Hauke

- mellkasi „shell” ventilátor

- csak a mellkast fedte

- negatív nyomású ventiláció

Továbbfejlesztése:

- 1927, Eisenmenger: „Biomotor”

1930, Williem Bragg: - "Pneumobelt" - intermittáló hasi nyomás

Poliojárvány: - igények megnöttek a noninvazív lélegeztetésre
- Gördülő asztal

Változás a 60-as évektől:

- Az intermittáló pozitív nyomás megjelenése a noninvazív lélegeztetésben

- első leírás: 1930-as évek (Alvan Barach)

- Interface: „mouthpiece”, nehezen tolerálták

- ezt korábban csak műtéti anesztézia során alkalmazták

- Arcmaszkok megjelenése – könnyebb használat

- 1980-as évek: orrmaszkok megjelenése

- NIV elterjedése

© Mayo Foundation for Medical Education and Research. All rights reserved.

Orrmaszk

CPAP / BiPAP eszköz

A NIV elterjedésének, szükségességének az okai:

Az invazív lélegeztetés komplikációinak a kiküszöbölése

- hosszútávú légzéstartogatási igény!

Komplikációk, szövődmények:

1.: Intubálás következményei:

- trauma (fogak, garat, gége, nyelőcső, trachea)
- kardiális aritmiák
- vérzés

2.: Légúti védekező funkciók elvesztése:

- kórokozók direkt bejutása tüdőbe, alsó légutakba
- nozokomiális pneumónia (21%)

3.: Az extubálás szövődményei:

- vérköpés, köhögés

Alkalmazási területek:

Tüdőgyógyászat:

- COPD
- Asthma
- Cisztás fibrózis
- Restriktív betegségek – kifoskoliózis

Belgyógyászat:

- Akut kardiogén pulmonális ödéma

Immunhiányos betegek:

- fertőzések szövődései csökkentése

Posztoperatív állapotok:

- reintubálási kockázat csökkentése

Nagykockázatú betegek altatása

Egyéb eredetű hypoxia:

- pneumónia
- pulmonális ödéma
- ARDS

Neurológiai kórképek:

- ALS
- Miopátiák
- Spinális izomtrófiák
- Miaszaténiás krízis

Chr. NIV, „Otthoni”

Akut NIV, „Kórházi”

Közös jellemzők:

Normál légzés

Alvás alatti légzésszavar
(nappali vérgázparaméterek
eltérés nélkül)

Légzésszavar éber állapotban is

Az alvásfragmentáció hatására kialakult kognitív változások hasonlóak,
mint OSAS-ban: vizuális figyelem és memória
exequtív funkciók zavara

NIV-val javítható!

Ok: Alvásmélység és fázis függő
izomtónus-csökkenés

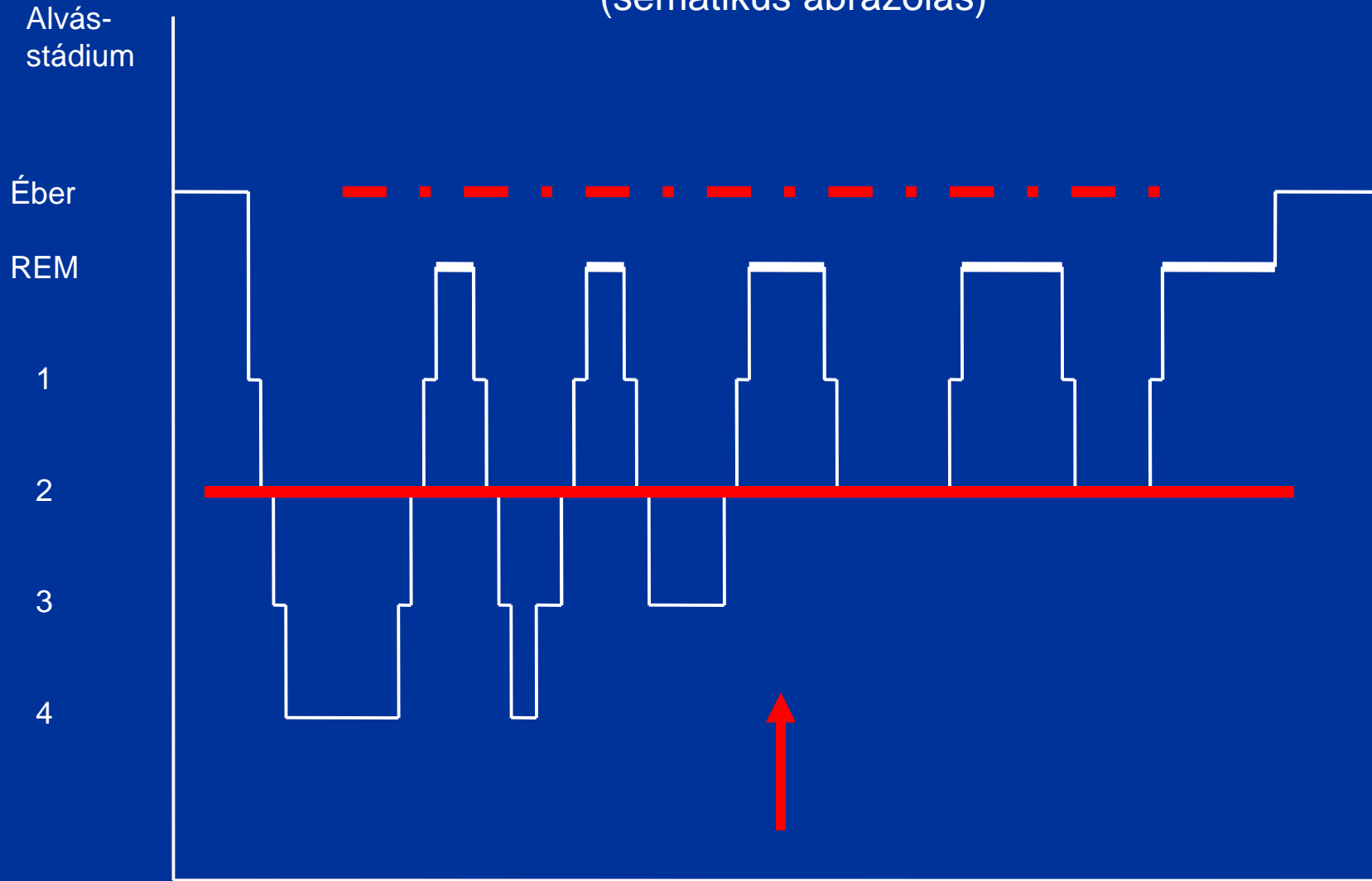
Alvásfüggő hypoventilláció,
deszaturáció, mikroébredések
alvásfragmentáció

EDS, kognitív változások

ALS-ben

A normál alvásszerkezet (sematikus ábrázolás)

Alvásidő

A légzési effort csökkenésével változik a légzéstámogatás jellege is:

BiPAP

S

S/T

T

mód

Nyomásigény:

IPAP

12-14 vízcm

EPAP

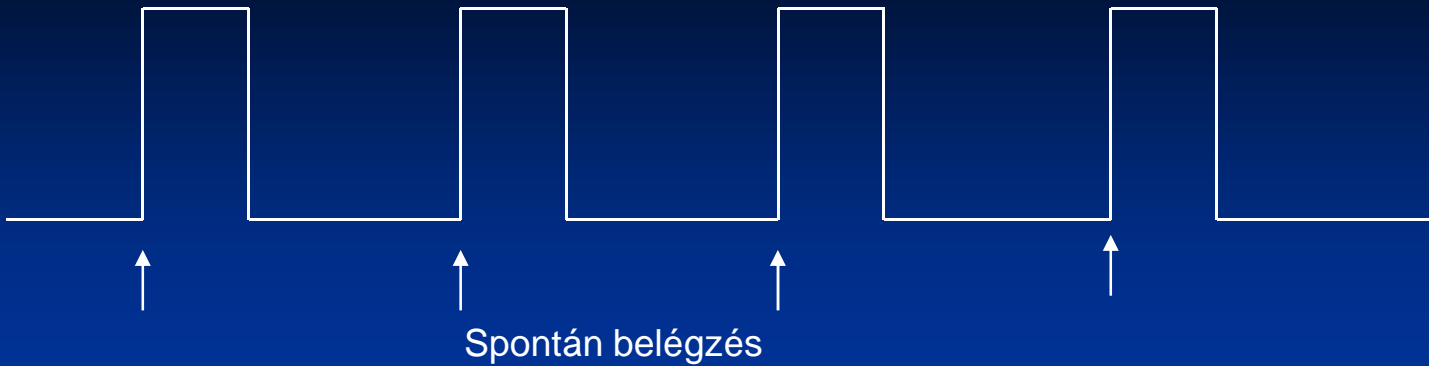
4 vízcm

De: egyéni beállítás.

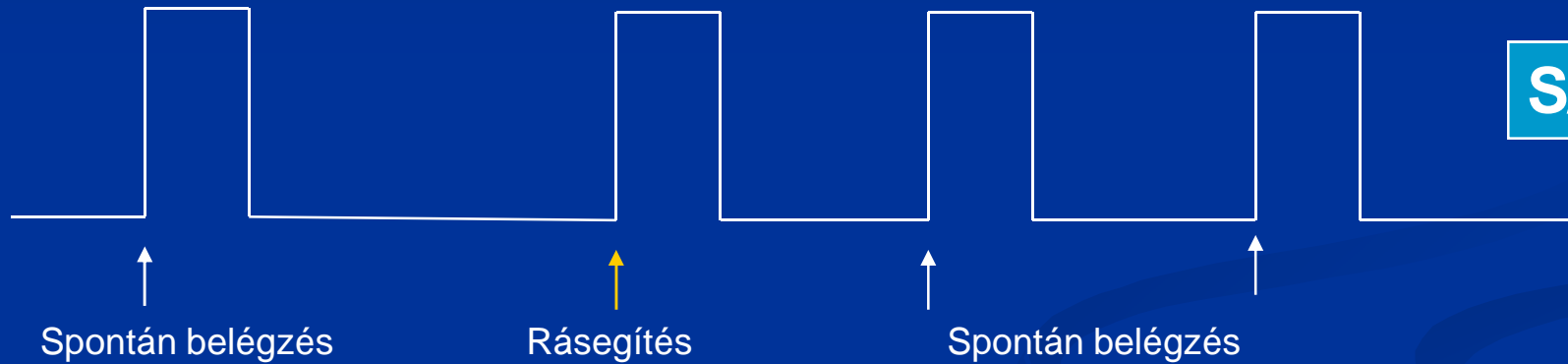
BiPAP:

Belégzés tartama beállítható, TV meghatározható

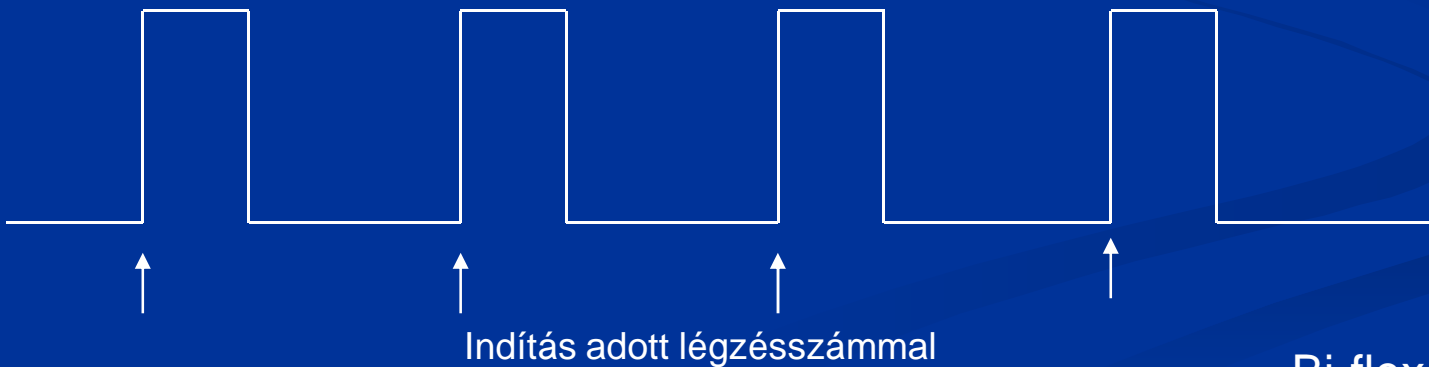
S mód

S/T mód

T mód

Bi-flex mód!

Miaszténiás krízis – Akut NIV

Arch Neurol, 2008;65(1):54-58

Mayo Klinika ICU, 1987-2006

52 beteg 60 MC epizódja

24 esetben NIV – 10 esetben áttérés IV-re
36 esetveb IV

Következtetések:

Kezdeti NIV: rövidebb IV és ITO-s kezelési idő
kevesebb szövődmény

Ha időben NIV: nem kellett IV-ra átérni

NIV elégtelenség oka: 45 mmHg-nál nagyobb kezdeti
hipercapnia

Kezdeti NIV csökkenti az elhúzódó lélegeztetés kockázatát, de fontos az időben elkezdett (hiperkapnia kialakulása előtti) NIV.

ALS – Chr. NIV

Effects of non-invasive ventilation on survival and quality of life in patients with amyotrophic lateral sclerosis: a randomised controlled trial

Lancet Neurology, Vol. 5, Iss. 2, 2006:140-147

41 beteg (20 esetben normális bulbáris funkciók – ALS functional rating scale)

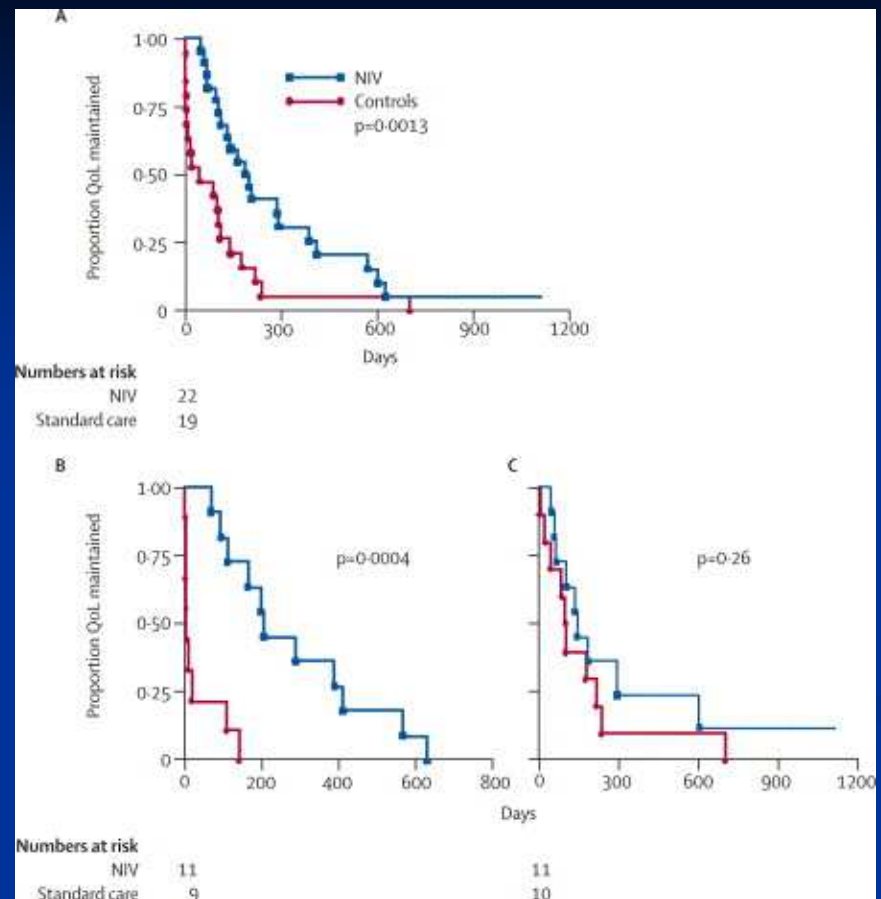
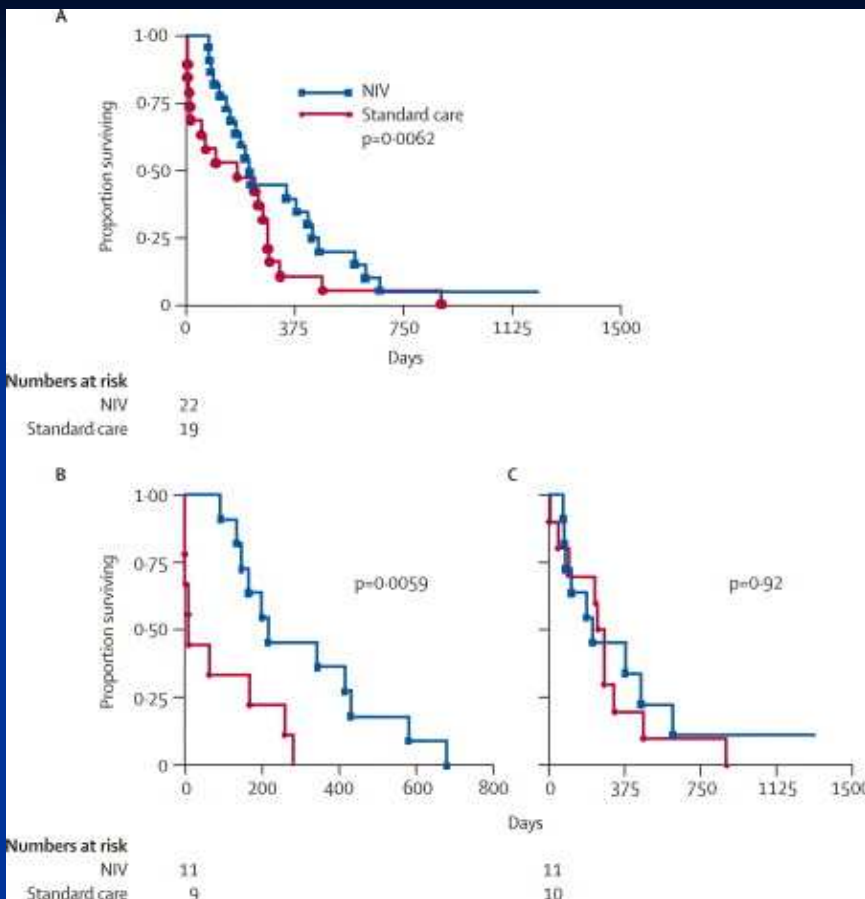
SF36, SAQLI kérdőív, utánkövetés

Normál bulbáris funkciós csoportban 9.3 h/nap készülékhasználat

Rossz bulbáris funkciós csoportban 3.8h/nap készülékhasználat.

Átlagos IPAP: 15 vízcm

Átlagos EPAP: 4 vízcm

Túlélési görbe (a randomizálástól)

SAQLI eredmények

A: összes beteg
B: normál bulbáris funkciók
C: rossz bulbáris funkciók

NIV hatása ALS-ben: túlélés növekedik

életminőség javul

- vitalitás
- mentális állapot
- érzelmi változások
- szociális izoláció kérdése

NIV jó bulbáris funkciójú páciensekben hatásos főként

Az átlagos túlélési idő 205 nappal volt hosszabb

Riluzor: 60-90 nap.

De! Általános vélekedés: NIV a beteg szenvedését hosszabbítja csak.

Beválasztási kritériumok:

Szubjektív:

Belégzés rövidülése
Mély légvétel képtelensége
Gyenge köhögés
Légzési diszkomfort érzése
Gyenge hangerő
Fokozott nappali aluszékonyosság
Gyakori éjszakai felébredések

Objektív:

Spirometriai kritériumok (vitálkapacitás 50% alá csökkenése, forszírozott vitálkapacitás – FVC - <50%, maximális belégzési nyomás - <60 vízcm)

Vérgázparaméterek romlása (PaCO₂>45 Hgmm, SpO₂ 88% alatt legalább 5 percig)

Alvás alatti lézési elégtelenség (obstruktív apnoe, centrális apnoe, hypopnoe, Cheyne-Stokes légzést dokumentálása)

Kizárási kritériumok:

Maszkhasználati nehezítettség, képtelenség

Fokozott nyákszekréció – leszívás szükségessége

Bulbáris tünetek

Nagy napi légzéstámogatási igény (akár 20-24 H/nap)

Légzésfunkció dokumentálása

Betegség progressziója során rendszeres időközönként (kb. 3 havonta), valamint a beteg szubjektív légzéspanaszai fokozódásakor légzésfunkciós vizsgálat szükséges (spirometria, Tv).

Noninvazív lélegeztetés:

1.: Technikai háttér: BiPAP S/T

2.: Jogi és finanszírozási háttér

3.: Szervezeti háttér:

Centrumok - betegkiválasztás

- NIV beállítása

- időszakos kontroll

- oktatás

Gondozóhálózat - rendszeres kontroll

- oktatás, ellenőrzés

Szervízháttér

A jelenlegi európai helyzet:

UK (1998): kórházak 48%-ában van NIV-i lehetőség

Az esetek 16%-ában elsőként NIV, majd invazív lélegeztetés

Franciaország: a kórházak 29%-ában van otthoni lélegeztetést segítő szolgáltatás

NIV főként COPD-ben (80%)

Krónikus formában: restriktív eltérések (mellkasdeformítás, neuromuszkuláris)

Pénzügyi támogatási rendszer: nincsenek egységes elvek, esetleges

A jelenlegi magyar helyzet:

A készülékek elérhetők

Jogi – financiális háttér nincs kidolgozva

Szervezeti háttér nem megoldott

DE: Betegek vannak!

Összefoglalás:

Acut NIV célja:

Légzési munka csökkentése

Gázcsere javítása

Intubálás elkerülése

Szövődmények csökkentése

Krónikus NIV célja:

Az alvásminőség és mennyiség javítása

Életminőség javítása

A funkcionális státusz javítása

A túlélés meghosszabbítása